

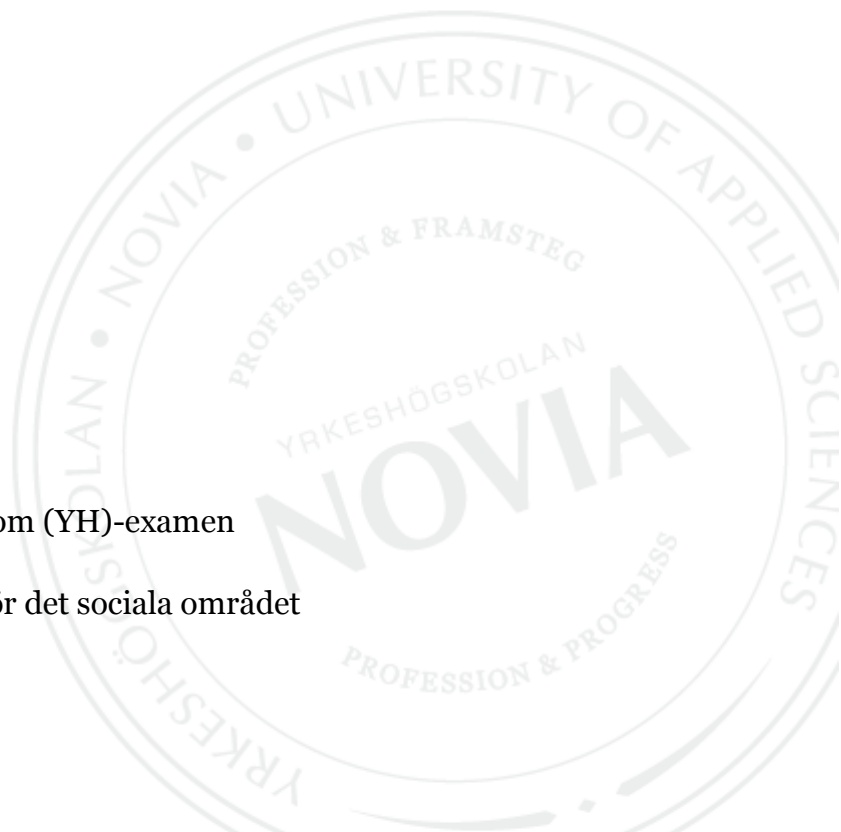
Det mångfacetterade familjearbetet inom församlingen

Beatrice Karlemo

Examensarbete för socionom (YH)-examen

Utbildningsprogrammet för det sociala området

Åbo 2010

EXAMENSARBETE

Författare: Beatrice Karlemo

Utbildningsprogram och ort: Det sociala området, Åbo

Inriktning/alternativ/Fördjupning: Kyrkans arbete

Handledare: Gunilla Björklund

Titel: Det mångfacetterade familjearbetet inom församlingen

Datum 11.10.2010 Sidantal 32 Bilagor -

Sammanfattning

Det övergripande syfte med examensarbetet är att utreda vad ett mångfacetterat familjearbete inom församlingen kan innehålla. Den Evangelisk- Lutherska kyrkan understryker att kyrkan är till för alla, kontra, att alla är välkomna. Utifrån dessa påståenden analyseras och diskuteras församlingens familjearbete öppet. Emedan alla familjer skall vara välkomna uppstår frågan, vad är en familj?

Familjen är mångfacetterad och svår att definiera. Den mångfald som begreppet familj innesluter är mycket skiftande och är en utmaning som dagens diakon möter. En djupare insikt och förståelse i de olika familjekonstellationerna ger diakonen kompetens till att utöva arbetet mera professionellt. Med hjälp av arbetet får diakonen underlag och redskap till att öppet möta familjen på ett mer ändamålsenligt sätt. En utveckling sker inte av sig själv utan det fordras ett genuint intresse, engagemang, förståelse och kunskap.

Då det gäller lagstiftningen föreligger det en skillnad mellan gifta och sambor. Det är äktenskapet i sig som ger upphov till skillnaderna. Diakonens förhållande till familjen skall inte påverkas utan enligt kyrkans strategier skall alla familjer bemötas likvärdigt och med respekt för olikheter. Det samma gäller familjer inom minoritetsgrupper. Den homosexuella familjen och invandrarfamiljer bör accepteras och bemötas med värdighet. Kyrkans familjearbete är mångfacetterat och samarbete mellan församlingen och olika aktörer inom kommunen är nödvändigt. Det förebyggande arbetet verkar ha en stor betydelse för att främja barn och familjers välbefinnande. Församlingen är en självständig oberoende instans men samarbetar gärna över gränsen. Barnskyddslagen är en del av diakonens ansvarsområde och för att kompetensutvecklingen skall fortgå bör diakonen erbjudas fortsatt utbildning och stöd.

Språk: Svenska **Nyckelord:** familj, mångfacetterat familjearbete, församling, diakon

Förvaras: Examensarbetet finns tillgängligt antingen i webbiblioteket Theseus.fi eller i biblioteket.

BACHELOR'S THESIS

Author: Beatrice Karlemo

Degree Programme: Social services, Åbo

Specialization: Church work

Supervisor: Gunilla Björklund

Title: The multifaceted family work within the parish

Date 11.10.2010

Number of pages 32

Appendices -

Summary

The comprehensive purpose of this study has been to investigate what a multifaceted family work within the parish may involve. The evangelical Lutheran church emphasizes that the church must be available for all, everyone is welcome. From these statements the parish's family work is openly analyzed and discussed in this study. Because all families will be welcomed the following questions arise. What is a family after all?

The family is multifaceted and difficult to define. The manifoldness the concept of a family includes is very variable, which results in a challenge for the deacon of today. A deeper understanding of the different family constellations gives the deacon competence to carry out the work more professionally. This essay will hopefully give the deacon a foundation and tools to openly meet the family in appropriate way. Developments will not take place by themselves. A genuine interest, devotion, understanding and knowledge are demanded for continuing the developments.

The essay reveals that related to the legislation there are differences between married pairs and unmarried couples. The marriage creates the differences. This must not influence the deacon's relationship with the family. According to the church's strategies all families should be met in a similar way and differences must be respected. The same applies to minority groups the homosexuals and immigrants. They must be accepted and be met in a dignified manner.

The church's family work is multifaceted and the cooperation between the parish and different involved persons in the municipality is essential. The preventive work is very important in order to support the wellbeing of the children and families. The parish is an independent self-governed authority, which must cooperate beyond boundaries. The children protective legislation is a part of a deacon's area of responsibility. The deacon should be given continuous training and support.

Language: Swedish **Key words:** family, multifaceted family work, parish, deacon

Filed at: The examination work is available either at the electronic library Theseus.fi or in the library.

OPINNÄYTETYÖ

Tekijä: Beatrice Karlemo

Koulutusohjelma ja paikkakunta: Sosiaalian koulutusohjelma, Turku

Suuntautumisvaihtoehto/Syventävät opinnot: Kristillinen työ

Ohjaaja: Gunilla Björklund

Nimike: Seurakunnan moni-ilmeinen perhetyö

Päivämäärä 11.10.2010

Sivumäärä 32

Liitteet -

Tiivistelmä

Opinnäytetyön kaikenkattavana tarkoituksena on selvittää, mitä moni-ilmeinen perhetyö seurakunnassa voi sisältää. Evankelisluterilainen kirkko korostaa kirkon olevan kaikkia varten, toisin sanoen kaikki ovat tervetulleita. Näiden väittämien perusteella opinnäytetyössä analysoidaan seurakunnan perhetyötä ja keskustellaan siitä avoimesti. Kaikkien perheiden ollessa tervetulleita nousee esiin kysymys, miten perhe määritetään?

Perhekäsitys on moni-ilmeinen ja hankala määrittää. Perhekäsityksen monimuotoisuus ja vaihtelevuus onkin tämän päivän diakonille haaste, joka hänen tulee kohdata. Perherakenteiden syvempi oivaltaminen ja ymmärtäminen pätevoittää diakonin hoitamaan työtään ammattimaisemmin. Tämän opinnäytetyön tarkoitus ja toivomus on antaa perusteita ja välineitä kohdata perhe avoimesti ja tarkoituksenmukaisemmalla tavalla. Kehitys ei tapahdu itsestään, vaan vaatii aitoa kiinnostusta, sitoutumista, ymmärrystä ja taitoa.

Opinnäytetyöstä käy ilmi, että avioparien ja avoparien välillä esiintyy lainsäädännöllisiä eroja. Itse avioliitto aiheuttaa eriarvoisuutta. Tämä ei kuitenkaan saisi vaikuttaa diakonin ja perheen suhteeseen, vaan kirkon strategioiden mukaisesti kaikkia perheitä tulisi kohdella tasa-arvoisesti. Sama koskee vähemmistöryhmien perheitä. Niin homoseksuaalinen perhe kuin maahanmuuttajaperhekin tulisi hyväksyä ja kohdata erilaisuutta kunnioittaen.

Kirkon perhetyö on moni-ilmeistä ja yhteistyö seurakunnan ja kunnan eri toimijoiden välillä on välttämätöntä. Vaikka seurakunta on itsenäinen, riippumaton toimija, se tekee mielellään yhteistyötä yli sektorirajojen. Ennaltaehkäisevällä työllä voitaisiin suuresti vaikuttaa lasten ja perheen hyvinvointiin. Laki lastensuojelusta on myös osa diakonin vastuualuetta. Jotta diakonin ammattipätevyys pysyisi ajan tasalla, tarjolla tulisi olla jatkuvaa koulutusta ja tukea.

Kieli: Ruotsi **Avainsanat:** perhe, moni-ilmeinen perhetyö, seurakunta, diakoni

Arkistoidaan: Opinnäytetyö on saatavilla joko ammattikorkeakoulujen verkkokirjastossa Theseus.fi tai kirjastossa.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Förord

1 Inledning.....	1
1.1 Introduktion.....	1
1.2 Syfte.....	1
1.3 Frågeställning.....	2
1.4 Val av litteratur och metod.....	2
1.5 Information.....	3
2 Begreppet ”familj”	4
2.1 Definition.....	4
2.2 Kyrkan och familjen.....	5
2.3 Kyrkan och äktenskapet.....	6
2.4 Den homosexuella relationen.....	7
2.5 Kyrkans stöd för minoritetsgrupper.....	8
2.6 Öppen diskussion om begreppet familj.....	8
2.7 En annorlunda definition.....	11
3 Diakoni och diakonalt arbete.....	12
4 Kyrkans familjearbete.....	14
4.1 Konkreta verksamheter.....	14
4.2 Glädje och lärande.....	15
4.3 Stärka och befästa.....	16
4.4 Tidigt stöd.....	16
4.5 Problembearbetning och krisstöd.....	16
5 Familjearbetaren.....	17
5.1 Erfarenhet.....	17
5.2 Skyldighet.....	17
5.3 Samarbete.....	18
6 Familjen.....	19
7 Familjens vardag idag.....	21
8 Familjemodeller.....	23
8.1 Den demokratiska relationen.....	23
8.2 Murfamiljen.....	23
8.3 Geléfamiljen.....	24
8.4 Ryggradsfamiljen.....	24
9 Diskussion med sammanfattande analys.....	25
Källförteckning.....	30

Förord

Detta examensarbete dedikerar jag till alla mammor och barn som tog del av min verksamhet under åren 2006-2010 i Grankulla svenska församling. Det otroliga stöd, feedback, uppmuntran och respons jag fick av Er under åren gjorde detta arbete så mycket mer givande och intressant för mig att genomföra. Era barn var inspirationskällan för mig, så genuina, ärliga och oförglömliga. Den stora kramen och ett ödmjukt tack till Er alla,

Beatrice Karlemo

1 Inledning

1.1 Introduktion

Det mångfacetterade familjearbetet inom församlingen har idag ett stort utbud på olika verksamheter. Ett mål med verksamheterna grundar sig på ett förbyggande arbete där familjen står i fokus. Ett annat mål är att främja barns välbefinnande genom att erbjuda föräldrar stöd i föräldrarollen och barns rätt till en positiv utveckling. Kyrkans barn- och familjearbete riktar sig främst till familjer med barn under skolåldern.

1.2 Syfte

Syftet med detta arbete är förhoppningsvis att ge diakonen ökad kunskap och yrkesinriktade medvetenhet, förståelse och insikt i hur dagens familjeliv kan se ut. Emedan diakonens arbete präglas av ett målinriktat tjänande, med uppgifter av karitativ, pedagogisk, liturgisk och i vid mening politisk natur, är betydelsen av ett professionellt förhållningssätt gentemot nästan ett oundgängligt mål. Önskan är även att detta arbete skall kunna öka diakonens kompetens, för att denne på ett mera ändamålsenligt sätt skall ha förmågan att förverkliga ett mångfacetterat familjearbete inom församlingen. Församlingens familjearbete skall verkställas så att det motsvarar behovet ute i samhället. Förändringar som skett inom begreppet familj de senaste decennierna skall detta arbete även ta hänsyn till.

Genom en kritisk litteraturstudie kommer jag att presentera olika familjemodeller med förhoppning att det skall ge församlingsanställda, framför allt diakonen underlag till att fungera professionellt i mötet med olika familjer. Jag kommer att avgränsa arbetet till variabler som förknippas med familj och familjearbete och beskriver därmed inte diakonens andra verksamhetsområden. Familjerådgivningen som kan anses höra till kyrkans diakonala verksamhet behandlas inte heller. Innehållet i arbetet skall inte uppfattas som ett fullständigt underlag utan riktgivande.

1.3 Frågeställning

Frågeställningen som examensarbetet vill klargöra är;

- vad är ett gott familjearbete?
- vilken kunskap underlättar diakonens arbete för att mötet med den mångfacetterade familjen skall ske professionellt?

1.4 Val av litteratur och metod

För att samla data för examensarbetet har jag använt mig av systematisk litteratursökning. Jag har avgränsat urvalet av litteratur med hänsyn till kvalitet och tillgänglighet och har endast använt mig av primärkällor. Sökorden jag använt har utgått från examensarbetets frågeställningar,

- familj
- diakon
- mångfacetterat familjearbete
- kyrkans familjearbete
- kyrkans strategier

Material som varit viktigt under litteratursökningen har varit information som berör diakonens yrkeskompetens. Av litteratur baserad på praktiska kunskaper har jag mest använt mig av olika publikationer utgivna av evangelisk-lutherska kyrkan i Finland och kyrkans forskningscentral. Forskningscentralen undersöker kyrkans verksamhet och ger ut undersökningsmaterial samt sprider information om kyrkan. Emedan detta material är nytt och ofta uppdaterat till dags dato har jag refererat och använt mig av det. Jag har vid olika tillfällen hänvisat till den Evangelisk lutherska kyrkan i Finland och kommer att använda mig av förkortningen EvlF efter första källhänvisningen. EvlF har egna hemsidor med ett digert utbud på publikationer och forskning som jag använder som underlag.

I boken, Kärlekens gåva (Paarma, J. , Houtari, V. , Salmi, S. , Peura, S. , Huovinen, E. , Pihkala, J. , Heikka, M. & Björkstrand, G. 2008), där åtta biskopar från evangelisk-lutherska kyrkan diskuterar bland annat kärlek, familj och sexualitet, presenteras en klargörande statistik om olika familjestrukturer i Finland. Boken som även beskriver biskoparnas sociala etiska ställningstagande till familjeliv och former har jag därför använt

som källlitteratur. Förutom denna bok hänvisar jag även till andra källor för att kunna beskriva familjelivet mer objektivt.

Diakonin anses vara en självklar del av den evangelisk-lutherska kyrkans verksamhet. Därför har jag använt mig av boken, När nöden är som störst (Kummel-Myrskog Pia, Sarelin Birgitta, Ekstrand Sixten, 2009), emedan den tar upp utmaningar som diakonin i dagens globala och snabbt föränderliga samhälle möter. Boken relaterar konsekvent till internationell forskning inom disciplinen och är en utmärkt introduktion i diakoni och passar alla församlingsanställda.

Begrepp som präglar hela arbetet har jag sökt förklaringar till. Dessa centrala begrepp är diakoni och familj som redovisas senare i arbetet. För att ge en objektiv bild av det mångfacetterade begreppet familj har jag förutom regeringens beskrivning använt mig av aktörer inom olika professioner för att definiera och belysa ordet familj. Reinhold Fahlbeck, professor emeritus vid Lunds Universitet där han undervisade i arbetsrätt och Ph. D. Niclas Berggren, vice vd vid Ratio, docent i nationalekonomi.

Familjterapeutisk litteratur har även använts då kunskap om familjens inre klimat, olikheter och särdrag är av stor betydelse inom familjearbetet. I frågavarande litteratur ger även diakonen underlag att utveckla ett etiskt och icke diskriminerande förhållningssätt i möten med olika familjer.

1.5 Information

Det finns församlingar som har möjlighet att ha skilda personer anställda för barn- och familjearbete och för diakonin. I församlingar som inte har möjlighet till olika befattningar tillfaller barn- och familjearbetet ofta diakonen, men även ungdomsarbetaren. I den löpande texten i detta arbete använder jag mig av alla tre befattningar omväxlande, vilket inte betyder att det bara handlar om den nämnda befattningen.

Då lagstiftningen och barnskyddslagen är en del av förståelsen över vad dagens familj är, kommer jag i korthet att ta upp detta. Kyrkans strategier kan användas som bas för att diakonen eller familjearbetaren skall kunna arbeta professionellt varför jag nämner några för familjearbetet viktiga principer.

Helighet är ett begrepp som kan upplevas i vardagen och i stunden som är. Ansvar för medmänniskan, delaktighet och förståelse av en sund livsstil är en hållbar utveckling och upplevelse av helighet kan därvid kännas närvarande. Helighet behandlas inte separat i arbetet men spår av helighet kan upplevas genom omsorgen om nästan.

Målgruppen för detta arbete är bland annat kyrkans anställda men framförallt diakonen, ungdomsledaren och barn- och familjearbetaren. Arbetet riktar sig även till andra personer som kommer i kontakt med familjer, till exempel daghemspersonal eller andra intresserade.

Kyrkan som gärna vill samarbeta med olika aktörer har förberett sig på att bilda nätverk av olika tjänster. Det multiprofessionella samarbetet är uppbyggt för att underlätta familjen och de enskilda familjemedlemmarna att få den professionella hjälp som kan behövas under livets olika skeden. Förutsättningen för ett gott samarbete mellan personal och föräldrar är att det finns en ömsesidig tillit, jämlikhet och visad respekt för varandra. Båda parterna skall gemensamt engagera sig i processen, stödja barnen och jobba för att hela familjen skall må bra. Faktum är att föräldrarna i första hand innehar rättighet och ansvar för att fostra sina barn. En öppen och professionell växelverkan mellan diakonen och föräldrar kan ses som en förutsättning för ett gott samarbete som är till för barnets bästa.

2 Begreppet ”familj”

I vår tid och i vår kultur kan begreppet familj upplevas rätt olika beroende på ur vilken synvinkel det betraktas. Har vissa familjer rättigheter som andra inte har kan det lätt leda till missnöje bland befolkningen i samhället. Frågan vad som anses vara en familj kan därmed kännas elementär, varför begreppet bör utredas mera ingående.

2.1 Definition

Vid genomgång av aktuell litteratur för beskrivandet av begreppet familj kunde ingen egentlig officiell definition hittas och att ställa frågan vad en familj är kan synas alltför

elementärt. Det kan dock finnas anledning att utreda begreppet, för innan man vet vilken familj kan det vara svårt att svara på, vilket familjearbete. Kommer därför att presenteras begreppet familj genom en kritisk diskussion där Ph. D Niclas Berggrens och Professor emeritus Reinhold Fahlbecks tankar om begreppet familj utreds. En kort presentation hur finska lagstiftningen definierar begreppet beskrivs även. Den öppna diskussionen börjar med kyrkans syn på familjen.

2.2 Kyrkan och familjen

För att kyrkan skall kunna stödja, hjälpa och finnas tillhands för hela familjen är det av stor vikt att de anställda har en gedigen kunskap i hur en familjestruktur kan se ut i det moderna samhället. Emedan familjer har en varierande konstellation bör begreppet familj även ur ett kristet perspektiv diskuteras ingående för att hindra ett marginaliserat tänkande. Kyrkans uppgift är att stå vid människans sida. Familjen är samlivets grundenhet och dess välbefinnande främjar både samhället och individen. I det pluralistiska samhället bör människans olika livssituationer respekteras och individen bör få utrymme för personlig tillväxt. Kyrkan vill värna om en kärlek som håller och ett lyckligt familjeliv. Karriär, utseende och materiella ting behövs inte för att skapa det goda och trygga hemmet. Dagens familjer möter andra utmaningar än de föregående generationerna, men längtan efter ett lyckligt liv har inte förändrats. Det stora utbudet av fritidsintressen har ökat som gör att valfriheten kan kännas frustrerande, vilket igen återspeglas på vardagslivet i familjen. Samtidigt som alternativen ökar blir beslutsfattandet allt svårare. Alternativkulturen har två sidor där överflödet fascinerar samtidigt som det förvirrar. Familjen ställs inför situationer där de bör bedöma hur bättre modeller kan skiljas från sämre. Den intensiva förändringstakten påverkar det dagliga livet. (Paarma m.fl. 2008, s. 7-14).

Kyrkan är medveten om att familjens karaktär och ställning har förändrats och att familjestrukturen kan genomgå många förändringar under ett människoliv. Kyrkan vill vara med mitt i förändringen genom att främja förutsättningarna för ett gott familjeliv. Den vill vara med och försvara rätten till en trygg och lycklig barndom och ungdom, men även till stöd för att far- och morföräldrars generation inte skall överges. Kyrkans mål är att befästa det traditionella äktenskapet, men den är även öppen för att leva med i olika familjesituationer och med ensamstående. Både kyrkan och samhället vill satsa på familjens välmående, emedan ingen kan sköta de interna familjeangelägenheterna bättre än

familjen själv. Familjens interna människorelation återspeglas direkt på den yngre generationen och nyckelordet för ett fungerande familjeliv är tidig interaktion mellan barn och förälder. Många familjer och barn tvingas bära alldeles för tunga och svåra bördor i livet. Därför vill kyrkan vara en bundsförvant för familjen för att underlätta dess hårda liv. Ansvar för värdefostran ligger ändå på familjen och därför är den närvarande kyrkan ett viktigt stöd. (Centralförvaltningen vid Evangeliska Lutherska Kyrkan i Finland, 2002 (Cent.evl), 9-10).

Biskop Paarma (2005) poängterar att ett bra samhälle värdesätter barnet och dess fostrare och låter barnet vara barn. En stor fara ser han i att synsättet på människan sekulariseras, att människan blir ett föremål och hon är bara värdefull så länge som hon är brukbar och mätbar. Detta synsätt riktas mot allt yngre barn. Om barnet värdesätts bara genom mätbara prestationer har människan förlorat mycket av den kristna grunden och det genuina livet. Därför är det viktigt att blicken fokuserar på familjen och framtiden för att förebygga dylikt tänkande. Kyrkan vill stödja de primära fostrarna, hemmen och föräldrarna. Generellt påstår Paarma att alla föräldrar vill säkert vara en god förälder. För många är vardagslivet ändå en kamp om tiden där arbetet upptar den största delen. Splittrade familjer eller ångest att binda sig till familj och barn, är en realitet som kan ses som ett resultat av människans överdrivna frihets- och individualistiska tänkande. Samhället ställer höga krav vilket bidrar till att vuxna inte har tid. Inom arbetslivet har det gjorts restriktioner för att erbjuda personer med småbarn möjlighet till en kortare arbetsdag. Men faktum är att de mest utsatta, unga föräldrar och ensamförsörjande, har den minsta möjligheten att utnyttja förmånerna. Trots detta visar de nyaste undersökningarna att barnens illamående inte beror på familjens socialklass, inkomstnivå eller på att föräldern är ensamförsörjare. Ensamhet är orsaken till de största problemen och att barnet inte har en bestående vuxen i sin närhet. Kyrkans skall därför finnas tillhands för familjerna. Familjearbetaren bör samarbeta med diakonin för att därmed i ett tidigt skede kunna ingripa så att problemen inte växer och blir ohanterbara. (Paarma, 2005).

2.3 Kyrkan och äktenskapet

I den lutherska kyrkan är äktenskapet inte ett sakrament men alltså en påbjuden form av samlevnad som kyrkan uppmanar till. Makarna bekräftar i äktenskapet kärleken och troheten till varandra. Ett löfte avges om trohet och kärlek i nöd och lust. I förbönen

omnämns deras äktenskap och det blir välsignat. Äktenskapet är tänkt som ett förbund mellan man och kvinna för hela livet men blir det inte alltid. Grundtanken är ändå att äktenskapet skall syfta till makarnas gemensamma bästa, släktets fortbestånd och barnens trygga uppväxt. (Evangelisk lutherska kyrkan i Finland (EvLIF), Kasualhandlingar och andakter, kap. 4).

Äktenskapet har sin grund i Gamla Testamentet där Gud enligt bibeln redan i bekännelseskriterierna instiftade äktenskapet före syndafallet. Syftet var fortplantningen och uppfostran av avkomman. Äktenskapet syftade även till att vara ett botemedel mot synd. Under reformationstiden ansågs äktenskapet vara mer än en grund för familjen. Familjen som hörde till skapelseordningarna uppfattades som en mer omfattande gemenskap än kärnfamiljen, den uppfattades som ett hushåll med en ekonomisk grundenhet i samhället. (Evangelisk-lutherska kyrkan i Finland, Serie B 2009:1 (evl.serie B, s. 19-23)).

2.4 Den homosexuella relationen

För kyrkan har frågan om den homosexuella relationen varit problematisk. Bibeln tolkas olika och människan har olika synpunkter på homosexualitet, partnerskap, välsignelse och registrering. En kristen västerländsk tradition anser individens värde vara okränkbar och de allmänna mänskliga grundläggande rättigheterna skall garantera ett människovärdigt liv. Trots olikheter i det sexuella beteendet har människan samma värde i Guds ögon. Den kristna kyrkan utgår ifrån att varje människa är skapad till Guds avbild. Kyrkans grund utgår från Bibeln där det homosexuella agerandet strider mot naturen, para fysin, vilket ändå inte ger rätt till att beröva de homosexuella deras människovärde. Alla de krav som kärleken till nästan ställer skall uppfattas lika för alla. Kränka homosexuella med ord eller i handling går emot principen, att älska sin medmänniska. En homosexuell medmänniska bör godkännas som fullvärdig medlem i kyrkans olika verksamhetsformer. Vissa kristna vill ändå hålla sig till den traditionella ståndpunkten, som inte godkänner dessa parförhållanden, medan andra igen förväntar sig att kyrkan skall ändra sin inställning så att par av samma kön är likvärdiga med de heterosexuella. Blott den allmänna åsikten som sådan kan inte styra den kyrkliga bibeltolkningen utan tolkningen bör baseras på och anknytas till teologiska synpunkter. Lagen om registrerat partnerskap trädde i kraft 1 mars 2002. Under åren 2002 - 2007 registrerades totalt 1 436 partnerskap. I många av dessa

relationer finns minderåriga barn till exempel år 2007 fanns det 146 par (fyra manliga par, 142 kvinnliga) som hade ett eller flera barn. (evl.serie B 2009, s. 59, 87).

2.5 Kyrkans stöd för minoritetsgrupper

Det är viktigt att kyrkan kan vara till stöd och hjälp för de kristna homosexuella. Deras behov av skärskilt stöd är ofta lika starkt som andra minoriteters. Upplevelsen att vara utstött och rädslan för att bli dömd tär på krafterna. Känslan att vara annorlunda kan resultera i utanförskap och rädslan för att inte bli godkänd kan hindra individen till att ta kontakt. Har den kristna församlingen en gemenskap där samhörigheten betonas starkt, kan det för en utomstående, som ännu hör till en minoritetsgrupp kännas svårt att få en känsla av godkännande. Då växer behovet att få samtala och möta andra som befinner sig i samma situation. Personliga frågor kan vara svåra att hantera varför utomstående hjälp skall erbjudas. (evl.serie B 2009, s. 22).

En annan minoritetsgrupp som behöver extra stöd är invandrarna. Mångkulturella äktenskap har blivit vanligare och år 2003 fanns det 31 000 familjer bosatta i Finland som kom från olika kulturer. Kyrkan kan ses som en viktig plats för dem. Enligt statistiska uppgifter verkar inträdet i kyrkan vara en del av integrationsprocessen och närmare en tiondedel av dem som skriver in sig är invandrare och 98 procent förblir medlemmar i kyrkan. Kulturskillnader försätter ofta mångkulturella par i svåra situationer och utöver de vanliga problem och frågor som uppstår inom förhållandet hamnar de att tampas med problem som hänför sig till den nya kulturen. Stöd av likasinnade är därför oundgängligt emedan de som lever i mångkulturella parförhållanden är varandras bästa stöd. Diakonens viktiga uppgift är att skapa nätverk, utveckla området och vara initiativtagare. (EvlF, Mångkulturella parförhållanden).

2.6 Öppen diskussion om begreppet familj

Vad är en familj? Frågan har utretts bl.a. av en kommission som justitieministeriet tillsatte år 1991 (kommittébetänkande 1992:12). Riksdagen gav svar på regeringens proposition nr 210/1994 där de uppmärksammade svårigheten att definiera begreppet familj. Under detta årtionde har det blivit aktuellt att begrunda begreppet familj, emedan familjeformerna har blivit mångsidigare och allt fler vuxna och barn lever i familjeformer som avviker från

kärnfamiljen. Ett barn kan vara familjemedlem i två skilda familjer: sin mammas familj och sin pappas familj. Samtidigt har det skett ändringar i vardagslivet. Bland annat har detta varit orsaken till att diskussionen beträffande familjebegreppet kretsat kring frågan: hur rättvist beakta skilda närförhållanden i lagstiftningen. (Eduskunta, 1997).

I Finland är det den privaträttsliga lagstiftningen som gäller och familjebegreppet uppdelas i två delar, parförhållandet och föräldraskap. I parförhållandet ingår äktenskapet. Lagstiftningen om barn och föräldraskap är i regel densamma oberoende av familjeform. Inom sociallagstiftningen har familjebegreppet i allmänhet utformats med utgångspunkt från det faktiska hushållet, oberoende av vilket rättsförhållande är mellan familjemedlemmarna. I sociallagstiftningen jämställs samboende par således rätt ofta med gifta makar. I Finland finns de viktigaste bestämmelserna om familjen i äktenskapslagen och ärvdabalken. Förutsättningen för att bestämmelserna skall kunna tillämpas i ett parförhållande, är att för parterna ingå äktenskap och därmed ges förhållandet en offentlig status. Väljer parterna att leva tillsammans utan att ingå äktenskap, får de inte den speciella behandling som äkta makar får. Detta gäller i synnerhet i privaträtten. I sådana fall behandlas deras inbördes rättigheter och skyldigheter som om de vore för varandra främmande personer, medan vanliga civilrättsliga bestämmelser igen tillämpas på dem. (Eduskunta, 1997).

Familjebegreppet inom socialrätten uppfattas på ett mer omfattande sätt än den inom privaträtten. Här behandlas familjeformerna mer lika. Därför finns det i sociallagstiftningen, som innehåller bestämmelser om olika sociala förmåner, ett flertal lagar i vilka sambor har jämställts med gifta makar. I skattelagstiftningen och i vissa andra lagstiftningsområden har sambor kunnat jämföras med makar. Detta är dock inte problemfritt eftersom en entydig definition av ett samboförhållande är svår att göra och därmed är begreppets innebörd inte densamma i de olika lagarna. Familjebegreppets innebörd har utretts bland annat i ett Kommittébetänkande om familjerna och lagen (1992:12). (Eduskunta, 1997).

Statistikcentralen betraktar familjen som en enhet där minst två generationer i rakt upp- eller nedstigande led bor i samma hushåll. För att klassificeras som familj bör personen vara gift, samboende eller ha ett registrerat parförhållande och bo i ett gemensamt hushåll tillsammans med barn eller ett hushåll med en förälder och barn eller gifta, samboende

eller registrerade par som inte har barn. Bor personer tillsammans på annan grund, till exempel syskon, kallas de inte för familj. Personer som bor ensamma utgör inte heller en familj. (EvIF, Familjearbete-min sak).

Ph. D Niclas Berggren klargör ordet eller begreppet familj enligt följande. Etymologiskt härstammar det från latinets familia, som betyder hushåll, inklusive tjänare och släkt som i sin tur härrörs från famulus, som betyder tjänare. Ursprungligen syftade alltså familj inte på kärnfamilj bestående av två generationers släktingar i rakt nedstigande led, utan på en juridisk-ekonomisk enhet med fast egendom och de personer som lydde under familjefadern, pater familias. I synnerhet i Västerlandet har ordet, i hög grad kommit att associeras med kärnfamiljen, vilket inte minst återspeglar det faktum att denna levnadsform varit den vanligaste under lång tid. Men trots det har det funnits andra familjeformer, som t ex den utvidgade familjen vilket inkluderar en far- eller morförälder, storfamilj (som inkluderar far- och/eller morföräldrar och syskons kärnfamilj) och den polygama familjen (som inkluderar flera makar). Andra familjekonstellationer har under detta sekel blivit vanligare t.ex. enföräldersfamilj, sambofamilj och den homosexuella familjen. Denna korta genomgång illustrerar att familj inte enbart skall förstås som kärnfamilj. Visserligen är kärnfamiljen den vanligaste familjeformen men alltså inte den enda. (Berggren, 2005).

Professor emeritus, Reinhold Fahlbeck vid Lunds universitet, menar att det i själva verket inte finns en enhetlig definition av begreppet familj. Emellertid är det bekant att familjen spelar en central roll i det sociala tänkandet. Som ett tankemönster är familjen, vilket då avses i det stora hela, en kärnfamilj det vill säga, populärt uttryckt, mamma, pappa, barn. Men Fahlbeck anser att begreppet familj måste hållas isär från hushåll och ses som skilda företeelser. I äldre tider var nämligen familj och hushåll närmast synonyma, i alla fall i allmänt tankesätt. Men familjen är ett flytande begrepp. Avtal, till exempel äktenskapet mellan en kvinna och en man, kan upplösas och familjen är därmed upplöst. Samma människor kan kort därpå ingå i en ny familj i ett annat parförhållande där de kan ingå ett nytt avtal. (Fahlbeck, 2005).

Nationalencyklopedin beskriver familjen som basen för den samhällseliga organisationen. Familjen grundas genom en kombination av äktenskap och blodsförvantenskap mellan

familjemedlemmarna. Kärnfamiljen är den dominerande samlevnadsformen som utgörs av man, hustru och barn. (Nationalencyklopedin, Uppslagsverk 2010).

Framtidsvisionen kommer sannolikt att utgöra fler av dessa olika slags familjer, som legitima. Det postmoderna samhället verkar utgå från principen att, dina, mina och våra barn-familjer är alla naturliga och likvärdiga. Frågan, vem som är din familj, kan ge lika många svar som individer den ställs till.

2.7 En annorlunda definition

Oavsett hur familjen sett ut eller hur föräldrarna varit präglas barndomen av minnen om föräldrarna. Känslor kan anses vara lika viktiga som kalla fakta. Engagemang är viktigt, livet är oändligt och relationen till de nära och kära nödvändig. Följande citat är skrivet av ett barn, hur hon ser på begreppet familj.

Min familj består av mig själv, min mamma, alla mina syskon och halvsyskon, min bästa vän och mina husdjur. Anledningen till att dessa tillhör min familj är för att jag träffar dem varje dag i princip och för att jag inte känner att jag behöver ge dem något, eller anstränga mig och göra mig till inför dem. Även om vi bara tar det lugnt, så känns allting så bra, just för att jag är med min familj. Jag älskar och dyrkar alla dessa personer högt. Jag lär mig av dem och de lär sig av mig.

Anledningen till att jag har svårt att lägga till min pappa i min familj är för att han aldrig funnits här, eller stöttat mig. Vi träffas någon gång i månaden och då pratar vi knappt. Jag har aldrig känt något fader-dotter band mellan oss. Även om han på pappret är min pappa så tillhör han inte min familj, för han uppfyller inte de saker som en familj bör. Han finns inte där för mig som min familj gör. Jag älskar inte honom så som jag älskar min familj. (Michel, Umo).

I kapitel 2 har begreppet familj diskuterats. Olika familjekonstellationer har beskrivits och definitionen på familj har utgått från olika variabler. Det framkom att vissa familjekonstellationer får stöd i lagstiftning, andra inte. Beroende alltså på hur begreppet definieras leder det till konsekvenser vid bemötandet av människor från olika familjekonstellationer. Bemötande av människor ligger i det sociala arbetets profession. Då det västerländska samhället kan uppfattas som pluralistiskt med en kulturell mångfald, där alla människor borde respekteras oberoende av livssituation och samlevnadsform, kan det anses vara av stor vikt att diakonen har en insikt i vad begreppet familj egentligen innebär. Har diakonen insikt i hur olika familjerna kan vara blir bemötandet troligen lättare vilket ger diakonen möjlighet att omsätta den kristna tron i familjens vardagsliv.

3 Diakoni och diakonalt arbete

Diakoni är en kyrklig arbetsform som syns i samhället. Samhället har gett lutherska kyrkan uppdraget att förverkliga kärleken till nästan. Sedan år 1944 har det varit lagstadgat att alla församlingar skall ha en tjänst för diakonin vilket är internationellt sett unikt. I kyrkoordningen framkommer det dessutom att nästankärleken i kyrkolagen anser diakoni. Vad begreppet diakoni egentligen innehåller finns det ingen samsyn om. Diakoni hör till kyrkans grunduppgift och i kyrkolagen (KL 1 kap, 2 §) har Evangelisk-lutherska kyrkan i Finland beskrivit de uppgifter den utför i samhället. Begreppet diakoni håller på att förändras på grund av den senaste nytestamentliga forskningen. Ordet diakoni kommer från grekiskan och betydde ursprungligen att betjäna, särskilt att duka matbordet och sköta bordsserveringen. Diakonins uppgift är att se till att budskapet om den kristliga kärleken går att se och känna i det dagliga livet. (Kummel-Myrskog & Sarelin & Ekstrand, 2009 s. 126-131).

Förhållandet mellan diakoni och diakonalt arbete har en viss skillnad. Förhållandet mellan dessa termer kan tydliggöras med att diakoni är det större begreppet som betecknar den grundläggande dimensionen i allt kyrkligt arbete. Diakonalt arbete kan uppfattas som det mindre begreppet som beskriver det större begreppets praktiska konsekvenser. Diakoni skall ses som kyrkans fönster utåt där alla medarbetare tillsammans utgör ett inslag i bemötandet av nästan. Ett bemötande kan kännetecknas av att bjuda på sig själv, visa medkänsla och empati, ha omsorg om enskilda, ta sig tid och vara öppen i mötet med människan. Ett aktivt lyssnande och lyhördhet kan synas till exempel i föräldrars egna förslag för verksamheter och det kan även ses som ett krav eftersom situationer i människans och familjers liv förändras så snabbt. Önskvärt diakonalt arbete är att kunna skapa möten med nya grupper av människor i ett utåtriktat arbete som är samhällsinriktat. (Engel, 2002 s.50-51, 55-56).

Diakonins grund ligger i att våga gå i närkamp med nöden var än den dyker upp. Målet är att finnas till hands, bemöta de drabbade, stöda och lyssna och inte vara rädd för att vara otillräcklig. (Kummel-Myrskog m.fl. 2009, s. 202).

Ansvarstagande och rättvisa är centrala strategiska värderingar för det arbete kyrkan utför. Strävan att visa omsorg om medmänniskan skall därför ständigt finnas närvarande inom de verksamheter som kyrkan anordnar, i synnerhet för dem som befinner sig i kris eller de som är svaga och utslagna. I praktiken arbetar kyrkan med människorna, mitt i vardagen och mitt i vardagen finns familjen. (EvIF, Kyrkans värderingar).

Samhällsansvar och diakoni är dimensioner av kyrkans grundläggande uppgifter där omsorgen om nästan står i fokus. Gemensamt för båda är att de påverkar samhället. Diakonin utförs nationellt, regionalt och lokalt tillsammans med samhällets social- och hälsovårdsarbete. Diakonin är inte som en del av dessa men ändå en viktig samarbetspartner och kan ses som en viktig del av församlingens väsen. Uppskattningen för kyrkan ökar genom att diakonin sköter en social uppgift och visar omsorg för fattiga och utslagna. Yrkeskunskapen framhävs och diakonen förväntas vara en del av samhällets socialskyddssystem. Det goda är att diakoniarbetarens utbildning har höjts till yrkeshögskolenivå vilket förbättrar kunskapsnivån. (EvIF, En gemenskap av ansvar och delaktighet).

Beslutet om att ett teologiskt språk skall användas då den hjälpsökande tar kontakt förefaller inte alltid så lätt. Diakonen kan inte utgå från att alla vill ha bibelord som tröst. Det är inte mer en självklarhet att Kristus, Bibeln och nattvardsbordet har stora värden för människan. Önskvärt är att diakonen är tillfreds med språket men det går inte att kräva detsamma av hjälpsökaren. Används bibelord förutsätter det att diakonen är i stånd att uppfatta allt som den andra försöker säga och kan svara med sådana bibelord som verkligen når den hjälpsökande. Bibelns språk, bikten och hela det religiösa språkbudet förutsätter att nästan är bekant med språket och att Bibeln är en auktoritet för personen. Mötet med en medmänniska för vilken Kristus är ett tomt ord, betyder inte att dennes nöd inte skulle angå diakonen. (Kilpeläinen, 1983 s. 17-18).

Vår kyrka i familjernas vardag, är en av kyrkans gemensamma strategier. Värderingarna inom familjearbetet definieras som livets helighet, nåd, ansvar samt förtroende och opartiskhet. Kyrkan har bland annat som mål att stöda småbarnsfamiljerna. (EvIF, Vår kyrka i familjernas vardag).

Kompetens inom det diakonala klientarbetet är att uppsöka, lindra och motverka människors nöd och lidande. Diakonen möter, respekterar och helar människan som individ men trots färdighet och kunskap i att möta människor i olika situationer kan problem uppstå. Socialdiakoni är nämligen inte alltid en självklarhet ty bristen på mod och rädslan för att möta människor i utsatta livssituationer kan utgöra ett hinder i arbetet. Diakonen bör våga visa omsorg om nästan var än den dyker upp. Diakonen skall hjälpa individen eller familjen till förändring och sträva till att öka välbefinnandet och delaktigheten för dem som riskerar att marginaliseras. Interaktionsförmåga bör vara god och diakonen bör känna till lagar och paragrafer som reglerar diakoniarbetet. Bibeln är kyrkans centrala verk vilken diakonen skall känna till samt det centrala i kristendomen och teologin. Det samma gäller kunskapen om gudstjänst- och andaktslivet. (Engel 2002, s. 106-110, 116).

4 Kyrkans familjearbete

4.1 Konkreta verksamheter

Kyrkans familjearbete prioriteras högt och anses vara mycket omfattande. Om en familj med dess medlemmar till exempel hamnar i en svår livssituation bör kyrkan/församlingen erbjuda stöd och uppmuntran. Familjeverksamheter som ordnas i församlingarna är väldigt mångsidiga och som exempel kan nämnas familjeläger med program, olika samtalsgrupper, temadagar, utfärder och föräldrakurser. Genom familjegrupper får barnen lekkamrater, färdighet att umgås med andra barn i gruppen och tillfälle att öva sociala färdigheter. Familjegruppen ger ett socialt nätverk och föräldrarna får möjlighet att träffa och diskutera aktuella ämnen med andra föräldrar. Verksamheten är gratis och lägren och utfärderna brukar församlingen subventionera. (Kyrkostyrelsen, 2008).

Diakonen startar verksamheter som motsvarar behovet i det lokala samhället. Genom att arbeta på gräsrotsnivå kommer diakonen i direkt kontakt med föräldrar och barn. En stor del av församlingarna har varje vecka en återkommande verksamhet som ofta bär namnet, mamma barn träffen. Träffarna är menade för dagslediga vuxna med småbarn. Dessa

gruppträffar har som mål att erbjuda föräldrar möjlighet till att träffa andra vuxna som befinner sig i en likadan livssituation. Fastän diakonen förbereder, planerar och gör sin egen utvecklingsplan självständigt, är det önskvärt att planeringen utgår från kyrkans strategier för barn- och familjearbete. Till strategin hör även förverkligandet av speciella familjemässor och gudstjänster, som enkom är avsedda för barn eller unga. Genom att få familjerna delaktiga i planeringen av dessa gudstjänster, ger församlingen familjen tillfälle att delta i gudstjänstlivet på ett sätt som passar dem. Andra verksamheter inom barn- och familjearbetet kan nämnas dagklubb, söndagsskola, musik och rörelseklubb, barn- och familjeläger, hobbyklubb, äktenskapskurser samt olika evenemang för familjen. Syfte med olika verksamheter utgår från det medmänskliga ansvaret, genom gemenskap, delaktighet och rättvisa samt genom skapelsens och människans unika värde i samhället och i kyrka. Den offentliga bilden av kyrkans barn- och familjearbete kan diakonen stärka genom att utveckla småbarnspedagogiken och teologin. (Kyrkostyrelsen, 2008).

I kapitlen 4.2 - 4.5 kommer det teoretiska familjearbetet att diskuteras. Arbetet är indelat i förebyggande- samt korrigerande arbete. Det förebyggande arbetet uppfattas både som stärkande och uppmuntrande och innefattar två delområden, glädje och lärande samt stärka och befästa. Indelningen för det korrigerande arbetet nämns som, tidigt stöd samt problembearbetning och krisstöd. Dessa riktlinjer hittas från publikationen, Familjearbete- Min sak, som är baserad på strategier utgivna av evangelisk-lutherska kyrkan.

4.2 Glädje och lärande

Inom församlingsarbetet med familjer och familjemedlemmar prioriteras samvaron och den värdefulla gemenskapen. Detta område beskriver all den verksamhet och möten där det är roligt att vara tillsammans och där nya saker erbjuds. Glädje och lärande kommer i uttryck då det musiceras, diskuteras, hålls andakt, under utfärder och familjemässor eller i klubbar, grupper eller under föräldraträffar. Deltagarna erbjuds möjlighet till samvaro och livsfrågor samt livserfarenheter kan speglas mot varandra vilket bidrar till nya insikter. Andlig tillväxt och lärande är till sin karaktär givande, även om det kräver ansträngning och är tungt. (EvIF, Familjearbete-min sak).

4.3 Stärka och befästa

Det stärkande perspektivet inom familjearbetet kommer till uttryck då krävande livssituationer behandlas. Utmaningar som följer med åldrandet, olika skeden i en parrelation eller i en familjs utveckling samt stödet för familjer inför känsliga skeden och händelser i livet, ger församlingen möjlighet att i förebyggande syfte finnas tillhands. Den förstärkning eller befästande av det som redan finns, kan behövas då första barnet föds eller till exempel i familjer med tonåringar när huset blir tomt. Direkta arbetsformer är samarbete med rådgivningen, familjeklubbar och med föräldrarna. Under en gemensam nattvard stärks den andliga tillväxten inom familjen men även med församlingen. (EvIF, Familjearbete-min sak).

4.4 Tidigt stöd

Ett korrigerande familjearbete är skickligheten att upptäcka familjers behov av tidigt stöd och förmågan att kunna reagera på det. Barn och unga är känsliga sensorer för hur familjen mår och står inte allt rätt till berättar eller signaleras det på olika sätt. Ett professionellt agerande är ytterst viktigt då utomstående reagerar på ett barns eller en ungdoms beteende. Samarbetet med en annan kollega är viktigt. Genom ett tidigt ingripande och styrning till professionell hjälp kan djupare kriser lättare förhindras och därmed får barnet och föräldrarna den hjälp de behöver. (EvIF, Familjearbete-min sak).

4.5 Problembearbetning och krisstöd

Inom ramen för problembearbetning beskriver familjearbetet situationen då en familjemedlem, ett par eller hela familjen behöver hjälp. Problemsituationen kan ha varit lång eller kort, det kan även vara fråga om en akut kris eller något tillfälligt. Problemen kan ofta bli komplicerade, därför är det nödvändigt att medvetet ta itu med dem. Professionell kompetens fodras för att leda en mera långvarig process och för att kunna fungera som stödperson. Kyrkans anställda bör ha grundläggande kunskap om stödåtgärder i akuta krissituationer eller när mer omfattande hjälp behövs. Arbetsformer som passar in är hembesök, enskilda träffar och stödgrupper. Familjerådgivarna kan handleda och utbilda andra kyrkligt anställda för att de skall kunna ge stöd i familjefrågor. (EvIF, Familjearbete-min sak).

För att kunna utveckla och förstå vad det mångfacetterade familjearbetet innebär kan slutsatsen dras att det fordras en gedigen kunskap om vad allt familjearbetet innesluter. Vetskapen om hur olika en familjs inre klimat kan vara är en kunskap som diakonen gärna bör känna till för att höja yrkeskompetensen. Utöver detta har det i kapitel 3 framkommit att det även är viktigt och önskvärt att diakonen känner till bibelns texter och det andliga livet för att kunna fungera professionellt.

5 Familjearbetaren

5.1 Erfarenhet

Personlighet och erfarenhet kan anses vara viktiga arbetsredskap. Egna erfarenheter är en resurs i arbetet med barn och vid möten med föräldrar. Generellt sett har alla erfarenhet av hur det är att vara barn, för alla är barn till någon förälder. Egen erfarenhet av parrelationer eller föräldraskap utökar erfarenhetskapalet. Trots detta kan ett familje- och relationsarbete utföras mycket professionellt oberoende av den egna levnadsformen, känslan av ett eget misslyckat familjeliv eller ett liv utan barn. Sakkunskap och inläring inhämtats via utbildning och kurser vilket utgör en god grund för familjearbetet inom kyrkan. En anställd behöver inte vara mera än han eller hon är, vilket gör att även föräldrarna får lov att vara som de är med alla sina frågor. För vanligtvis finns det fler frågor än svar när det gäller ett familjeliv. (EvlF, Familjearbete-min sak).

5.2 Skyldighet

Enligt barnskyddslagen 13.4.2007/417 är den som arbetar i en församling skyldig utan dröjsmål och utan hinder av sekretessbestämmelserna, göra en anmälan till de organ som ansvarar för socialvården i kommunen. Anmälan bör göras då en anmälningspliktig person bedömer eller fått vetskap om att ett barn behöver vård och omsorg eller då omständigheterna äventyrar barnets utveckling och det finns ett behov av att barnskyddet utreds. Tystnadsplikten får inte hindra en anmälan och den bör alltid göras då det finns skäl att klargöra barnets behov av skydd. Tröskeln för att göra barnskyddsanmälan har blivit

lägre och anmälningsskyldigheten har utvidgats. Barnskyddet är uppbyggt för att beakta barnets bästa och för att främja en gynnsam utveckling och välfärd. Men barnskyddet har även som uppgift att stödja föräldrarna, vårdnadshavarna eller andra personer som svarar för barnets fostran, vård och omsorg. Samtidigt skall skyddet sträva efter att förbygga barns och föräldrars problem genom att tillräckligt tidigt kunna ingripa i problem som observerats. Tillvägagångssättet bör vara ytterst finkänsligt och i första hand innebära stödåtgärder inom den öppna sektorn. Den nya barnskyddslagen har som målsättning att trygga stödåtgärder och tjänster som barnet och familjen behöver samt förbättra samarbetet mellan myndigheterna. Genom reformen förbättras rättsskyddet för barnet och föräldrarna, framförallt beslutsfattandet angående barnskyddsärenden. (Social och hälsovårdsministeriet, Barnskyddslagen).

Inom församlingarna finns det verksamheter som stöder det förebyggandet barnskyddsarbetet. Några exempel är lägerverksamhet för barn och ungdomar, stöd för föräldraskap, tillställningar som förbättrar sammanhållningen inom familjen, gudstjänstlivet samt materiellt och ekonomiskt stöd. Församlingen anses vara en viktig samarbetspartner för kommunen då barnskydds nätverket och barnskyddsplanen planeras. Genom samarbete mellan församlingens och kommunens anställda bildas ett multiprofessionellt nätverk vilket är optimalt. Kunskap om barnskyddet bör ingå i varje församlingsanställds yrkesfärdighet. (Kyrkostyrelsen, 2007).

5.3 Samarbete

Grunden för ett gott och högtstående familje- och barnarbete förutsätter ett bra samarbete mellan olika aktörer. Omfattande nätverk, där kontakten mellan olika befattningar grundar sig på gemensamt överenskommen praxis med godtagna principer, är främjande för familjen. Riktlinjerna och samarbetsformerna bör följa samma mål för att kunna beakta barnets och familjens bästa. Ett viktigt syfte med det goda samarbetet är möjligheten till ett snabbt agerande vid risksituationer och där ett ingripande kan ske i ett tidigt skede. Vid behov kan familjen även erbjudas tjänster och stöd av olika slag. Samarbete skall i främsta hand gå ut på att skapa och utveckla former och strukturer för att en kontinuitet i barnets fostran skall tryggas. (Stakes, 2005 s.14).

Det sociala stödet har ökat kraftigt inom barnskyddet och specialfostran varför behovet av ett fungerande nätverk är ytterst viktigt. Viktiga samarbetspartners för familjearbetaren är framför allt dagvården och skolan. Genom samarbete med dagvården kan familjen lättare hitta vägen till församlingen. Behövlig yrkeskompetens är ett krav emedan arbetet rör sig i olika gränsområden. Genom ett multiprofessionellt samarbete öppnas olika möjligheter och ett aktivt nätverk gör allting lättare tillgängligt. Ett gott samarbete mellan församlingens anställda, gemensamma riktlinjer och en fungerande växelverkan kan utgöra en långsiktig, målinriktad verksamhet som når hela familjen. Församlingsarbetet är en helhet där en kristen fostran är närvarande och där en gemenskap med hopp och förtröstan finns. En kristen fostra strävar efter att stötta och hjälpa hela familjen till andlig tillväxt. För att förverkliga visionen är det viktigt att familjen erbjuds möjlighet att möta det heliga. (Kyrkostyrelsen, 2004 s.17-18, 24).

En utmaning i dagens mångkulturella samhälle är förmågan att kunna samarbete med barn och familjer av annan tillhörighet än majoritetsbefolkningen. Familjer som hör till minoritetskulturer skall kunna växa upp i ett samhälle där både den egna kulturen och det finska samhället godkänns. Även om könen har en olik ställning i andra kulturer utgår finländsk fostran från att flickor och pojkar är jämlika. Insikt i andra kulturer är viktigt för de anställda, de skall kunna stöda föräldrar på ett uppbyggande sätt och kunna uppmuntra familjen till att använda sitt eget modersmål. Det är viktigt att förstå familjens kultur, levnadsvanor och historia och särdragen bör uppskattas. (Stakes 2005, s. 42-43).

6 Familjen

Mångfald är den verklighet vi lever i då det gäller begreppet familj. I slutet av år 2007 fanns det 1 438 000 familjer i Finland. Av alla familjer var det 84 % eller 950 000 stycken som var familjer med äkta par och av befolkningen hörde 76 % till familjer. Det som vanligen menas med begreppet kärnfamilj är den heterosexuella familjen som består av mamma, pappa och barn. Äktenskap som slutar i skilsmässa utgör drygt en tredjedel. Trots att ombildade familjer, enföräldersfamiljer och familjer med föräldrar av samma kön blir allt vanligare, visar statistiken att den mest allmänna formen är familjen med äkta makar.

Då familjen betraktas skall inte de inre eller de yttre påfrestningarna glömmas. Det som förut ansågs självklart bedöms nu utifrån en ny synvinkel. (Paarma m.fl. 2008, s. 10-18).

En familj behöver alltså inte idag följa en heterosexuell kärnfamiljsmodell för att kunna räknas som en familj, ändå har människan fortfarande en rätt så normativ förståelse av hur en familj skall se ut, säger Rita Paqvalén (2007, s. 317). Förändringar i begreppet familj började under 1950- och 1960-talen, då kvinnans ställning förbättrades genom ökad möjlighet till utbildning och yrkesarbete. Sociologerna ansåg att förhållandet mellan kvinnor och män började bli mer jämställt vilket skulle leda till att makarna delade ansvaret för familjen. En förändring antogs även leda till att konservativa familjemönster bröts. På 1970 talet var familjen på den politiska agendan då kvinnorörelsen ifrågasatte familjelivet. Vissa menade att familjen var oförenlig med feministens syfte och att det förekom ojämställdhet, kvinnoförtryck och att det fanns en mansdominerad syn i vardagen. Andra menade att en förändring kunde ske, det fanns alltså en möjlighet till skapandet av en jämlik familj men till det behövdes det stora förändringar. Det ansågs vara viktigt att få bort det idealiserade familjeidealet, istället ville man fästa uppmärksamhet på fördelningen av arbetet hemma, könsarbetsdelningen skulle alltså bli ändamålsenlig i familjen. (Magnusson 2006, s. 27-33).

Den grundläggande förhoppningen om ett familjeliv går i samma riktning, fastän de finländska hemmen ser olika ut. Oberoende av hur familjestrukturen ser ut väntar sig människan kärlek, respekt och trygghet av sina närmaste. Även en önskan att barnen får en god uppväxtmiljö och en trygg kontakt till vuxna, anses som mycket viktig. Generellt kan sägas att förväntningarna på lycka och kärlek samt en önskan om en lycklig samlevnad har ökat. Ett hinder i lyckan verkar ändå vara att de personliga rättigheterna betonas mer än förpliktelse. Tjäna den andra eller offra sig själv verkar inte mera ha samma starka värde som tidigare. Människans grundläggande förhoppning är ändå att bli älskad och att få älska. Kärleken förenar och gör livet meningsfullt. Kärlek hör till livets starkaste känslor och oberoende av vilken form familjen har, har alla likadana förväntningar på ett gott liv. (Paarma m.fl. 2008, s. 10-18).

Familjestrukturerna har alltså förändrats nämnvärt och antalet sambofamiljer verkar öka. Följden av skilsmässor och separerade sambopar leder lättare till att ensamförsörjarfamiljerna blir flera. Det framkom även att en tredjedel av dagens barn är

skilsmässobarn och många mår dåligt av detta. Emedan svåra och långa kriser mellan föräldrarna påverkar ofta direkt eller indirekt negativt på barnen skulle det vara synnerligen viktigt att hela familjen skulle få hjälp och stöd redan i ett tidigt skede. För diakonen kan detta vara en utmaning i att kunna stödja, främja och hjälpa dessa föräldrar till att leva tillsammans i en lång och tillfredsställande par- samt familjerelation. En viktig del av diakonens kompetens kan anses vara förmågan att våga möta även det svåra.

7 Familjens vardag idag

Heders doktor (h.c.) i pedagogik, fru Eeva Ahtisaari belyser i sitt öppningsanförande under konferensen "European Forum for Child Welfare" (1997) vilken viktig roll familjen har för barnen. Ett klart budskap lyftes fram, mår familjen dåligt är barnet oftast den svagaste länken i kedjan och visar de första symtomen. Många familjer har det kärvt och alltför ofta kastar föräldrarnas arbetslöshet och oro för utkomsten skuggor över barnens liv. Nyfattigdomen är inte enbart ett ekonomiskt problem, den leder också till social utslagning där de trygga gränserna splittras. Familjelivet fullt med stress, den knappa gemensamma tiden och svag interaktion i familjen kan vara problem även i familjer där bägge föräldrarna är förvärvsarbetare. (Ahtisaari, 1997).

När det är som bäst representerar familjen ett gott hem, där känslan av att tillhöra en kedja av generationer skapar grunden för en sådan djup kärlek, ömhet, omsorg och glädjeric samvaro som ingen inrättning kan erbjuda. Familjens styrka har legat i förmågan att anpassa sig efter de förhållanden som samhället skapar. Ett utvidgat föräldraskap där varje vuxen är en viktig modell som barnen känner förtroende för, utgör grunden till en trygg uppväxt. Barn behöver god omvårdnad, uppfostran och vuxna som bryr sig om dem. Det är också grogrunden för en trygg framtid. Barnets välfärd är framtidens budskap. Ansvar för en god uppväxt ligger både på familjen och på samhället. När familjen inte längre orkar, behövs opartiska ingripande. Kyrkan kan vara en av dessa instanser. (Ahtisaari, 1997).

Barn och stress hör inte ihop. Väldigt ofta framkallas stress hos barn av föräldrarnas förhållningssätt i olika situationer. Föräldrar ställer lätt för höga krav på barnets

prestationsförmåga. Möter barn krav och förväntningar som kan kännas för svåra, blir utmaningen att klara en uppgift oöverkomlig vilket leder till stress hos barnet. Påfrestningar inom familjen där arbetslöshet, ekonomiska svårigheter eller skilsmässa är närvarande leder lätt till stress. Många barn är delaktiga i två familjer vilket betyder många relationer att ta hänsyn till. Men även trevliga händelser kan orsaka stress som till exempel familjeresa, födelsedagsfest, väntan på att få ett sällskapsdjur eller att flytta till ett nytt hem. (Ellneby, 2004 s.15-25).

Barnens liv ser olika ut men deras viktigaste behov är ändå ganska lika. Alla behöver kärleksfulla föräldrar som ger sin tid och sitt engagemang och ingen förälder vill med vilja stressa eller hetsa sitt barn. Men samhällets snabba förändringar där den vuxna ständigt bör vara ajour med dagens tidtabell leder lätt till ett häktiskt liv. Föräldrar som vill uppfylla sina egna önskemål, syssla med hobbyer, ägna sig åt personlig utveckling eller föräldrar som dubbelarbetar eller de som är ensamförsörjare och saknar sociala nätverk kan allt leda till en situation där både barnet och familjen blir stressade. En stressad person har inte tid och kraft för andras behov inte ens då det gäller de egna barnen. (Ellneby, 2004 s. 97-98).

Föreställningen om ett lyckligt och balanserat familjeliv ställer till problem i det dagliga livet. Faktum är att enbart kärlek räcker inte till för att barnen skall växa upp till trygga och ansvarskännande individer. Barnen blir inte självständiga och de saknar styrkan att kunna göra egna val och beslut om föräldrarna inte har väglett dem i konsten att hantera känslor. Barnets emotionella intelligens utvecklas bäst om föräldrarna gett känslomässig ledning, pratat, lyssnat och varit till stöd under barnets uppväxtår. Men många barn utsätts för ett stressfullt liv med avsaknad av närvarande föräldrar och ingenting kan ersätta föräldrars ansvar. (Ellneby, 2004 s. 117-120).

Det är en utmaning idag att vara småbarnsförälder. Den ständiga förändring som sker inom samhället resulterar lätt till stress både för barnen och föräldrarna. Föräldrarna är ofta socialt aktiva, rörliga och engagerade i olika verksamheter. Trots denna trend borde barnen få en nära och förtrolig relation till en vuxen för att kunna utvecklas tryggt. Barn som försummas eller får en nyckfull omvårdnad utvecklar lätt en misstänksamhet mot tillvaron. För att skapa den viktiga känslan av tillit bör barnets behov komma före föräldrarnas. Det bästa skyddet mot stress är en trygg anknytning till föräldrarna. (Ellneby, 2004 s. 39-41).

8 Familjmodeller

8.1 Den demokratiska relationen

Kan en relation vara demokratisk? Giddens behandlar i boken *The transformation of intimacy* hur en demokratisk relation i det postmoderna samhället skulle kunna vara en samlevnadsform, en modell. Där framkommer det hur ambivalens och mångfald präglar vårt samhälle. Som enskild individ står människan ständigt inför olika valmöjligheter och blir dagligen påverkad av nya intryck. Detta tvingar henne till att göra ständiga val mellan de olika alternativen, vilket leder till frustration och ambivalens. De individuella valen kan ses som en bas för hur en relation formas eller upplöses. De olika valmöjligheterna präglar hur individen förhåller sig mot det andra könet. I det postmoderna samhället finns det starka krav på en öppen kommunikation inom relationerna, där de innersta känslorna skall diskuteras och berättas. För kvinnan förefaller det som ett naturligt förhållningssätt, ofta lika självklart som ideologin där kärlek, äktenskap och barn hänger ihop. Men genom den ökade individualiseringen och betoningen på kvinnan som en autonom individ har bilden förändrats vilket gör att barn och äktenskap inte nödvändigtvis mer klassas ihop. Kvinnan är fri att välja, fri att ingå en relation. För männens del kan förändringen kännas frustrerande, av dem förväntas nämligen en ny öppenhet i relationen. Mannens identitet baseras inte mera på arbete och yrkeskarriär utan han bör vara en del av familjens vardag. Den öppna relationen blir alltså en förutsättning för det demokratiska familjelivet. (Giddens, 1992 s. 126-138).

8.2 Murfamiljen

Barbara Coloroso beskriver i boken, *Växa med ansvar* om tre slags familjer. Familjerna kan indelas i olika grundtyper och den första kallar hon till murfamiljen. Inom denna typ av familj vill föräldrarna alltid vinna och de vill ha en absolut makt. Reglerna är många och stränga och hot förekommer för att uppnå det önskade beteendet. Strukturen är hård, föräldrarna bestämmer och har makten. Känslor stängs in och barnen får inte uttrycka sina åsikter, föräldrarna förödmjukar barnen genom att håna dem och styra deras beteende, hur kan du vara så dum, vilken lipsill du är, undra på att ingen vill leka med dig. Eventuella problem slätas över och får inte förekomma inom familjen. Punktlighet och ordning och

onödiga hygienregler sätts upp, typ rör ingenting i butiken, kom inte en minut försent, gör så här för att jag säger etc. Hård konkurrens, där föräldrarna tvingar barnen att tävla för att få dem att prestera och vinna. För att barnen skall få känna kärlek och godkännande bör de lyda och göra som de blivit tillsagda. Inläring sker genom rädsla och föräldrarna uttrycker sin besvikelse om barnen inte lyckas exempelvis, du kommer inte att klara din tent när du är så lat. Barnen blir lärda till vad de skall tycka, de blir manipulerade och fräntas möjligheten till att tänka själv, ta på dig jackan det är kallt ute, sätt den röda skjortan den passar dig mycket bättre eller se till att pappa kan vara stolt över dig. Murfamiljen ger inte barnet möjlighet att finna sig själv och barnen får inte uttrycka sina åsikter och känslor. Utifrån kan familjen uppfattas som stark och enig men det är bara en fasad där förnedring och besvikelse finns gömda under ytan. (Coloroso, 2003 s. 27-30, 134).

8.3 Geléfamiljen

Den andra typen av familj kallar Coloroso till geléfamiljen, vilken kan uppfattas som raka motsatsen till murfamiljen. Här fattas totalt gränser och strukturen är svag. Föräldrarna kan ha fullt upp med att få ordning på sitt eget liv och följderna blir att barnen bör klara sig själva. Föräldrarna hinner inte bekymra sig för barnen av olika orsaker som bland annat sina egna fritidsintressen, förvärvsarbetet eller alkoholproblem och påståenden som jag måste gå på den här kursen, mötet är vanligt. Dessa vuxna flyr vardagen genom att ständigt vara sysselsatta och inom denna typ av familj finns ingen hemma som kan ge barnen stöd, trygghet och omvårdnad. Trygga gränser saknas, barnen överges och de tvingas allt för tidigt in i ett självständigt liv. Gelefamiljens vardag är ett kaos där inga matregler förekommer, barnen får äta vad de vill, fast munkar till morgonmål. Hushållssysslor, fickpengar, tv-tittande, konflikter och problemlösningar saknar struktur och regler, det finns ingen trygg kontinuitet. Vill barnen inte hjälpa till hemma behöver de inte och mycket präglas av låt-gå stämning. Detta vacklande gör att barnen blir förvirrade och vilsna vilket lätt kan leda till att de förlorar känslan för vilka de är. (Coloroso, 2003 s. 31-36).

8.4 Ryggradsfamiljen

Ryggradsfamiljen är den tredje typ av familj och denna form kan förekomma oberoende av föräldrarnas ålder eller samhällsklass. Föräldrarna kan vara religiösa eller ej, behöver inte

tillhöra någon speciell folkgrupp, utan det väsentliga är hur de balanserar självkänslan och gemenskapen i allt vad de gör. Det viktiga är att de inte kräver respekt utan de visar och lär ut den. Barnen lär sig att lyssna och andra lyssnar på dem, de vågar säga nej utan att bli dömda och de kan hysa respekt för andra och blir själva respekterade. Men hur föräldrar skall hitta lösningen på att höra till denna typ av familj är inte lätt påpekar Coloroso. Det finns nämligen inga säkra svar och lösningar utan bara mängder av olika tillfällen som kan utvecklas. En bra resurs för att utvecklas är att lita på barnen. Barnen skall älskas villkorslöst, de har en värdighet och egenvärde bara därför att de finns till. Spontant skall barnen få kärlek, leenden och kramar. Disciplin med empatisk auktoritet är vägen till inläring, barnet skall visas vilka fel det gjort, problemlösningen skall överlämnas med olika lösningsmodeller till barnet som därmed får behålla sin värdighet. Föräldrar skall prata med sina barn och inte till dem. Föräldrar inom denna grupp förnekar inte problemen, döljer dem inte utan inser att de kan behöva hjälp och råd av erfarna människor. De ber om stöd, tar emot råd med öppet sinne och vågar visa sig svaga. (Coloroso, 2003 s. 39-41).

En kort kartläggning har gjorts på familjens inre klimat. Detta för att öka förståelsen av den mångfacetterade familjen och dess inre struktur. En insikt i hur varierande sammanhållningen inom familjerna är och hur olikt dessa fungerar kan underlätta diakonens arbete i att stöda och hjälpa familjerna mer ändamålsenligt.

9 Diskussion med sammanfattande analys

I detta kapitel är det mina egna värderingar och åsikter som analyseras utifrån de kunskaper jag fick genom den litteratur jag läste. Den omfattande litteraturstudien jag gjorde gav mig insikt i hur varierande, stort och viktigt kyrkans familjearbete är. För att kunna presentera och förstå det mångfacetterade familjearbetet var detta nödvändigt. Ändå upplevde jag att den mängd litteratur som framkom vid litteratursökningen för att klargöra begreppet familj och familjearbete, var mycket omfattande för den tid som fanns till förfogande. Att skriva en analys som täcker kärnan av ett sådant brett begrepp var en utmaning. Men genom en strukturering och avgränsning anser jag att examensarbetet belyser ämnet och motsvarar titeln på arbetet, Det mångfacetterade familjearbetet inom församlingen.

Frågorna som ställdes i inledningen har jag utgått från att besvara objektivt genom en kritisk bearbetning av materialet. Emedan litteraturen jag använde var mycket informativ och utbudet stort var det en utmaning att fånga upp det väsentliga och därefter kunna återge det i korthet. Litteraturgenomgången tog en lång tid i anspråk. En mer disciplinerad och strukturerad teknik för insamling av material hade troligen förminskat mängden litteratur.

Faktalitteraturen var från statsbiblioteket och Grankulla församlings diakonibibliotek. Tidsperioden för böckerna och artiklarna var från 2000-talet förutom två böcker. Boken, Att lyssna och hjälpa, från år 1983 ansåg jag ändå vara relevant trots utgivningsåret, emedan omtanken om nästan alltid kan uppfattas som aktuell. En av sociologins tongivande teoretiker Anthony Giddens lanserade år 1992 boken, *The transformation of intimacy*, där han beskrev den demokratiska familjen i ett vitaliserat civilsamhälle. Boken beskrev det postmoderna samhällets dominerade trender, familjeliv samt personlig och kulturell identitet. Den var analytisk och politisk där den demokratiska familjen uppfattades som utmanare till nuvarande levnadssätt och relationer. Boken var ett bra underlag för den beskrev och analyserade farorna i det postmoderna samhället, där individualisering och globalisering kunde ses som styrande faktorer i människans och familjens vardag, vilket kan anses vara mycket aktuellt även i dag.

Innehållet i mitt arbete ser jag som viktig information för de kyrkligt anställda och för personer som verkar inom det sociala området där barn och familjefrågor är aktuella. Litteraturstudierna gav förståelse och insikt i betydelsen av ett fungerande samarbete mellan familjen och diakonen. Det samma gällde betydelsen av en bra kommunikation mellan olika yrkesprofessioner både inom och utanför kyrkan. Det framkom även att en central aktör i det mångprofessionella nätverket var barnskyddet som varje anställd bör känna till. Genom visad respekt för olika samarbetspartners underlättades samarbetet, likaså medvetenheten om att summan av kunskapen hos det professionella nätverket var större än kunskapen hos en enskild professionell. Insikten och förståelsen av detta kan anses vara en grund för ett gott familjearbete.

Diakonens arbetsbild var mycket skiftande och trots den nya utbildningen framkom det problem angående yrkesidentiteten. Förväntningarna på arbetets natur och dess mål var olika och samarbetsproblem mellan teologer, diakoniarbetare och ungdomsarbetsledare

förekom. Diakonernas arbetsstruktur utgick från ledarskap och ansvar men trots självständigt arbete saknades ändå lagarbete. Det viktiga samarbetet kändes närmare med kommunens socialarbetare än med den egna församlingens anställda. Dessa problem verkar vara aktuella, vilket ger upphov till intressanta frågor och vidare undersökningar inom området kunde därför vara aktuellt.

Under litteraturstudierna framkom det att kyrkan hade ett mycket kvalitativt och mångsidigt utbud på verksamheter. Församlingens verksamheter som till stor del var gratis eller med låg deltagaravgift, ledde till att familjen kunde ta del av programmen utan att det uppstod ekonomiska svårigheter. Har diakonen kunskap och förmåga att bygga upp verksamheter utgående från det socialpedagogiska tankesättet blir sannolikheten stor att alla familjer får en plats, blir bekräftade och accepterade. Gemenskapen kan då fungera som ett stöd och kopplingen mellan familjen och diakonen stärkas genom visad respekt och aktning för varandra. Insikten i detta värdefulla samarbete belyser diakonens yrkesskicklighet vilket kan anses vara ett tecken på ett förträffligt familjearbete.

Vid genomgång av den evangeliska lutherska kyrkans hemsida framkom det information om olika verksamheter som församlingsanställda kunde använda sig av för att starta olika verksamheter. Utgående från den lokala församlingens behov är det sedan önskvärt att diakonen erbjuder och startar sådan verksamhet som svarar på familjernas behov. Diakonen, ungdomsledaren och familjearbetaren kan genom ett gott samarbete bygga upp vad just deras församlingsmedlemmar, familjer och barn behöver. Då diakonen har en gedigen kunskap hur samhället ser ut där församlingen verkar, kan denne möta familjer och hjälpbehövande ändamålsenligt och starta verksamheter som motsvarar behovet. Då samarbetet mellan olika professioner utanför det egna ansvarsområdet fungerade, hjälpte det diakonen till att lättare och effektivare kunna styra verksamheten i rätt riktning. Insikt i detta är en del av diakonens kompetens för att denne skall fungera professionellt. Detta ger även svar på arbetets frågeställning ; Vilken kunskap underlättar diakonens arbete för att mötet med den mångfacetterade familjen skall ske professionellt?

I kapitel 2 beskrev jag kort minoritetsgrupper och kyrkans ansvar för dem. De grupper som nämndes, homosexuella och invandrare, är ämnen som är aktuella och som diskuteras flitigt i media och inom kyrkan idag. Många frågor och aktuella problem som hänför sig till dessa grupper kunde detta examensarbete inte ge svar på. Omfånget skulle ha blivit för

stort och tidskrävande. Detta betyder dock inte att familjer inom dessa grupper skall åsidosättas utan dessa bör bemötas likvärdigt som vilken annan familj som helst.

Ute i vårt samhälle ökar som tidigare nämnts mångfalden när det gäller familjen. Diskussioner angående homosexuellas rättigheter, framför allt då frågor om barn, familj och äktenskap, har varit och är fortfarande aktuella frågor i dagens samhällsdebatter. Dessa frågor delar åsikterna både inom och utanför kyrkan. Men oavsett de egna åsikterna är det ytterst viktigt att diakonen skall kunna förhålla sig professionellt och ha förmågan att bemöta alla medmänniskor och familjer likvärdigt. Det är en del av diakonens yrkesetik och kan uppfattas som ett svar på frågan vad ett gott familjearbete är.

I kapitel 5 framkom några viktiga aspekter på en god arbetare. Erfarenhet prioriterades högt men var inte avgörande för att diakonen skulle räknas som kompetent. Emedan skolningen och utbildningen står på en hög nivå, har diakonen en bra grund att ty sig till. Erfarenhet kan visserligen räknas som en bonus men inte som en garanti för en bra yrkesskicklighet.

Utmärkande för vårt civiliserade samhälle är att kunskapen och inte känslorna borde styra handlandet. Arbetsetiken och moralen är viktiga faktorer som borde styra handlandet och garantera till en jämlik hjälp för alla. Men hur ser dagens arbetsetik ut? Generellt verkar arbetsetiken i dagens samhälle inte ha någon mening eller någon religiös bakgrund. Men trots det sekulariserade samhället uppfattas ändå religionen vara en viktig styrka och en kraftkälla för många människor. Inom den kristnes etiska utformning skall nästan stå i centrum vilket diakonen alltid borde utgå ifrån. Diakonen borde genom sin utbildning garanteras en tillräcklig kunskap och kompetens för att tryggt kunna fungera, behärska och handla professionellt.

Av studien framgick att det bedrivs ett stort socialt arbete inom församlingarna där den kristna fostran värdesätts. Arbetet präglas mycket av den kontext som församlingen befinner sig i. Diakonernas egna kunskaper och intressen präglar till viss del arbetet och samverkan med andra aktörer i samhället kan ses som en betydande del av hela familjearbetet. Kyrkan bedriver socialt arbete vilket ändå skiljer sig från socialtjänsten. Familjearbetaren utgår från att vara tillmötesgående och samarbetsvillig. Mötesplatser

finns där människan kan få känna sig sedd. Verksamheter skall bedrivas för familjen oberoende av dess socialklass eller konstellation. Diakonen arbetar tillsammans med andra aktörer för att bygga ett nätverk som stöder familjens vardag. Familjernas ökade behov av stöd syns inte endast inom den kommunala sektorn, utan också i kyrkan varför kyrkans familjerelaterade arbete kan anses vara viktigt och befogat. Slutsatsen kan dras att kyrkan har ett mångfacetterat familjearbete, ett gott anseende och värderingar grundade på en kristen tro.

Källförteckning

Ahtisaari Eeva 1997. *European Forum for Child Welfare – avauspuheenvuoro 18.4.1997 konferenssissa*. Hämtad 1.4.2010.

Hittas på,

<http://www.tpk.fi/ahtisaari/puheet-1996/RP970418.childsu.html>

Berggren Niclas. *Näringslivets forskningsinstitut*. Hämtad 26.3.2010.

Hittas på, <http://www.ratio.se/pages/ResearcherStart.aspx?id=98>

Centralförvaltningen vid Evangelisk- lutherska kyrkan i Finland. (2002). *Den närvarande kyrkan. Mission, vision och strategi 2010 för den Evangelisk-lutherska kyrkan i Finland*.

Coloroso Barbara 2004. *Växa med ansvar*. Canada. Egmont Richter AB. Limited.

Eduskunta; valtionpäivät 1997. Hämtad 25.3.2010.

Hittas på,

<http://217.71.145.20/TRIPviewer/show.asp?tunniste=KK+222/1997&base=erkys&palvelin=www.eduskunta.fi&f=WP>

Ellneby, Ylva (2004). *Om barn och stress och vad vi kan göra åt det*. Falköping: Natur och kultur.

Engel, Charlotte (2002). *För en ny tid? Förskjutning eller förnyelse- en inventering i diakonins dilemma*. Sköndal: Sköndalsinstitutet.

Evangelisk-lutherska kyrkan i Finland. *En gemenskap av ansvar och delaktighet. Riktlinjer för diakoni och samhällsarbete 2010*. Hämtad 20.10.2010.

Hittas på, <http://www.evl.fi/kkh/kcsa/index.htm>

Evangelisk-lutherska kyrkan i Finland. *Familjearbete - min sak*. 2010:2. Hämtad 3.9.2010.

Hittas på,

[http://sacrista.evl.fi/sacrista.nsf/0/5947A85391AF9955C225778400413250/\\$FILE/familjearbete%20min%20sak.pdf](http://sacrista.evl.fi/sacrista.nsf/0/5947A85391AF9955C225778400413250/$FILE/familjearbete%20min%20sak.pdf)

Evangelisk-lutherska kyrkan i Finland. *Kasualhandlingar och andakter*. Hämtad 3.9.2010.

Hittas på,

http://www.evl.fi/kkh/to/kjmk/toim-kirja/svenska/forrattn_1.pdf

Evangelisk-lutherska kyrkan i Finland. (2009). *Kyrkan och registrerade partnerskap – Serie B 2009:1*. Hakapaino Oy (evl.serieB 2009).

Evangelisk-lutherska kyrkan i Finland. *Kyrkans värderingar*. Hämtad 8.10.2010.

Hittas på,

<http://evl.fi/EVLsv.nsf/0/18FE729A815FF994C22574430044D136?OpenDocument&lang=SV>

Evangelisk-lutherska kyrkan i Finland. *Mångkulturella parförhållanden*. Hämtad 5.10.2010. Hittas på,

<http://evl.fi/EVLsv.nsf/Documents/D95BA8D54012353DC225749E00469F48?OpenDocument&lang=SV>

Evangelisk-lutherska kyrkan i Finland. *Vår kyrka i familjerna vardag*. Hämtad 8.10.2010.

Hittas på,

<http://evl.fi/EVLUutiset.nsf/Documents/5464A72937AD8E16C22576B8003C3603?OpenDocument&lang=SV>

Fahlbeck Reinhold (2005). *Juridisk Tidskrift 2005-06 NR 1*. Hämtad 26.3.2010.

Hittas på,

<http://www.jt.se/content.asp>

Giddens, Anthony (1992). *The transformation of intimacy*. Oxford: Marston Book Services.

Kilpeläinen, Irja (1983). *Att lyssna och hjälpa*. Vasa: Församlingsförbundets Förlags Ab.

Kummel-Myrskog Pia, Sarelin Birgitta, Ekstrand Sixten (2009). *När nöden är störst*. Helsingfors. Evangelisk-lutherska kyrkan.

Kyrkostyrelsen 2004. *Gud är. Livet är nu. Kärleken rör. Mission, vision och strategi 2010 för barn- och ungdomsarbetet inom evangeliska-lutherska kyrkan i Finland.*

Kyrkostyrelsen 2007. *Kyrkan och barnskyddsarbetet.*

Kyrkostyrelsen 2008. *Med barnet, utvecklingsplan för kyrkans barn och familjearbete.*

Magnusson, Eva (2006). *Hon, han och hemmet : genuspsykologiska perspektiv på vardagslivet i nordiska barnfamiljer.* Stockholm: Natur och kultur.

Nationalencyklopedin. Hämtad 26.3.2010.

Hittas på, <http://www.ne.se/familj/1060131>

Paarma, Jukka (2005). *Huomisen kirkko kasvaa lapsi- ja perhetyössä.* Hämtad 29.3.2010.

Hittas på,

<http://www.evli.fi/arkkipiispa/huomisenkirkko28042005.htm>

Paarma, J. , Houtari, V. , Salmi, S. , Peura, S. , Huovinen, E. , Pihkala, J. , Heikka, M. & Björkstrand, G. (2008). *Kärlekens gåva. Biskoparnas uttalande om familj, äktenskap och sexualitet.* Helsingfors: Kyrkans centralfond och bolagen Kotimaa-Yhtiöt/Kirjapaja.

Paqvalén, Rita (2007). *Kampen om Eros. Om kön och kärlek i Pahlensviten.* Helsingfors: Nordica, Helsingfors Universitet.

Social och hälsovårdsministeriet. *Barnskyddslagen.* Hämtad 20.10.2010.

Hittas på,

<http://www.stm.fi/sv/pressmeddelanden/kommuninfo/kommuninfo/view/1253381>

Stakes. Forsknings- och utvecklingscentralen för social- och hälsovården. *Grunderna för planen för småbarnsfostran, korrigerad upplaga version II.* Vaajakoski 2005.

Michel. UMO: *Så här ser min familj ut...* Hämtad 13.9.2010.

Hittas på, <http://www.umo.se/Familj/Sa-har-ser-min-familj-ut/>